

De familie Alberda van Menkema (1719 - 1903)

De familie Alberda van Menkema heeft in het jaar 1719 de borg Ter Weer gekocht. Ze kwam daarmee in bezit van het collatierecht dat aan de borg verbonden was. Dit betekende dat de familie voortaan het toezicht had op de kerk en de school in Tinallinge. Zonder haar goedkeuring konden geen predikant en schoolmeester benoemd worden, terwijl ze in geldzaken het laatste woord had.

De invloed van de landadel, waartoe de familie Alberda van Menkema behoorde, nam vooral in de Franse tijd (1795 - 1815) af. Bovendien hebben de verschillende leden van de familie het collatierecht op een zeer gematigde wijze toegepast. Daarom heeft men in Tinallinge de invloed van de bewoners van de Menkema-borg niet als lastig ervaren. In 1903 heeft de kerk van Tinallinge het collatierecht voor *f* 175 afgekocht.

Achtereenvolgens hebben de volgende leden van de familie Alberda van Menkema het collatierecht uitgeoefend:

1719 - 1751	E. C. van Berum, weduwe van Unico Allard Alberda van Menkema
1751 - 1790	Unico Allard Alberda van Menkema
1790 - 1828	Gerhard Alberda van Menkema
1828 - 1859	Unico Allard Alberda van Menkema
1859 - 1902	Gerhard Alberda van Menkema
1902 - 1903	de kinderen van Elizabeth Anna Alberda van Menkema

Toen mevrouw van Berum toezichthoudster in Tinallinge werd, trof ze een dorp aan, dat aan de grond zat. Het kerkgebouw toonde ernstige gebreken, de kerk zat slecht bij kas en de pastorie verkeerde in een slechte staat.

Mevrouw van Berum nam een aantal ingrijpende maatregelen. Zolang de zaken niet op orde waren, mocht er voor de in 1719 overleden predikant geen opvolger worden benoemd. De daardoor beschikbaar komende gelden moesten worden gebruikt voor het opknappen van het kerkgebouw en het herbouwen van de pastorie. Mevrouw van Berum regelde de zielszorg voor Tinallinge met de predikant van Baflo voor *f* 40 per jaar, voor welk bedrag ook avondmaaldiensten moesten worden vervuld. Omdat de diaconie, door het wegvallen van het grootste deel der kerkdiensten, weinig inkomsten had, droeg mevrouw van Berum de kerkvoogden op om de armen uit de kerkvoogdijkas te ondersteunen.

Dit pakket maatregelen is voor zover bekend niet in een document vastgelegd, maar ontleend aan hetgeen zich er in werkelijkheid afspeelde.

De predikantloze periode in Tinallinge heeft geduurd van 1720 tot 1750. Het dorp heeft 30 jaren nodig gehad om er weer bovenop te komen. Mevrouw van Berum heeft de hele operatie meegemaakt. Het schijnt dat schoolmeester Jacobus Hansen Dijkvelt haar steun en toeverlaat is geweest. Beide zijn in het jaar 1751 overleden.

De pastorie is, getuige een bewaard gebleven gevelsteen, gereed gekomen in 1744. Bij de bouw van de pastorie zijn toen kloosterstenen gebruikt, afkomstig van de borg Ter Weer. Heeft mevrouw van Berum ze buiten de boeldag van de afbraakspullen gehouden en ze beschikbaar gesteld voor het herbouwen van de pastorie? En zijn een deel van deze kloosterstenen misschien oorspronkelijk afkomstig van de gewelven, die in 1545 uit het

M. Bootsman, De historie van het kerkgebouw in Tinallinge; 1992
Privé-uitgave Bootsman, Tinallinge

kerkgebouw zijn verwijderd? Omstreeks het jaar 1965 zijn er namelijk in de fundamenteën van de pastorie brokken zandsteen aangetroffen met afbeeldingen van lelies, zoals ze ook voorkomen op het wapen van de familie Tjarda van Starckenborgh.

De collators die na mevrouw van Berum kwamen, zijn wat betreft hun betekenis voor de samenleving, de kerk en de school in Tinallinge in haar schaduw blijven staan. Slechts enkele malen komen hun namen in de annalen voor.